

ÄRISALADUSTE DEKLARATSIOON

Järgnevalt esitab AS Eesti Keskkonnateenused kooskõlas RHS § 46¹ lõikega 1 informatsiooni edastatud teabes sisalduvate ärisaladuste kohta ja vastavad põhjendused.

Tulenevalt Euroopa Kohtu lahendist kohtuasjast nr C-450/06, on ausa konkurentsi jaoks oluline, et hankijad ei avaldaks hankemenetluses saadud teavet, mille sisu võidakse kasutada konkurentsi kahjustamiseks, ei käimasolevas menetluses ega ka hilisemates hankemenetlustes.¹

Järgnevalt on loetletud teave pakkuja äritegevuse kohta, mille avaldamine teistele isikutele kahjustab pakkuja huve ning mis on antud pakkumise osas käsitletav ärisaladusena (RHS § 46¹ lg 1; EKTÄKS § 5 lg 2; Euroopa Komisjoni teatis - Suunised Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 kohaldatavuse kohta horisontaalkoostöö kokkulepete suhtes (2023/C 259/01, pp. 366-435)).

Ärisaladusena defineeritud teave hõlmab igasugust teavet, mis vastab ebaausa konkurentsiseaduse takistamise ja ärisaladuste kaitse seaduse (EKTÄKS) § 5 lg 2 tunnustele, st (i) on salajane, (ii) omab salajasuse tõttu kaubanduslikku väärtust ja (iii) ärisaladuse omanik on võtnud tarvitusele meetmed teabe salajas hoidmiseks. Ärisaladused hõlmavad tavapäraselt oskusteavet puudutavat tehnilist ja finantsteavet ning teavet kulude hindamise meetodika, tootmissaladuste ja -protsesside, tarneallikate, ostu-müügi mahtude, turuosade, klientide ja edasimüüjate, turundusplaanide, kulu- ja hinnastruktuuride, kliendieelistuste ja vajaduste, jooniste ja disainide ning müügistrateegia kohta. Selline teave ei ole avalikustamisele kuuluv ega avalikustatud teave ning pakkuja jaoks on oluline takistada antud teabe avaldamist teistele ning omandamist ja kasutamist teiste poolt. Pakkuja ärisaladus ei ole üldteada ega kergesti kättesaadav isikutele, kes tavaliselt sellise teabega tegelevad ning ärisaladuseks oleval teabel on pakkuja jaoks kaubanduslik väärtus, mis tuleneb teabe salastatusest ning pakkuja on võtnud vajalikke meetmeid, et hoida seda salajas.² Eelneva teabe avaldamine üldsusele ja/või edastamine kolmandale isikule võib raskelt kahjustada ärisaladuse omaniku huve.³

Käesoleval juhul on oluline, et pakkuja tegutseb kõrge kontsentratsiooniga turul, mis muudab ärisaladuste avalikuks tuleku iseäranis suureks probleemi turul tegutsevate ettevõtjate jaoks.

Seoses eeltooduga käsitleb pakkuja ärisaladusena kogu mitteavalikku teavet enda ja oma äritegevuse kohta, va selline teave, mida ei saa lugeda ärisaladuseks või varjata riigihangete seadusest tulenevalt. Muu hulgas loeb pakkuja oma ärisaladuseks alljärgnevat teavet⁴ (ulatuses, milles võimaldab kehtiv riigihangete seadus):

¹ Euroopa Kohtu 14. veebruar 2008. a otsus kohtuasjas C-450/06: Varec SA, punktid 33,34.

² Intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide leping (<https://www.riigiteataja.ee/akt/79299>), eelkõige artikkel 39 lg 2; EKTÄKS § 5 lg 2.

³ Euroopa Komisjoni otsus 18.09.1996, T-353/94, *Postbank NV vs. komisjon*, p 87. – EKL 1996, lk II-921.

⁴ Riigikohtu kriminaalkolleegiumi kohtuotsus nr. 3-1-1-46-09 <https://rikos.rik.ee/?asjaNr=3-1-1-46-09>

1. Pakkuja seadmed

Pakkuja seadmeteks tuleb lugeda kõiki pakkuja poolt kasutatavaid ja planeeritavaid seadmeid ja masinaid nii pakkumisega seoses kui sellest välja jäävaid, mida ei ole samas mahus avalikult teada.

Pakkuja kasutatavad masinad ja seadmed kujutavad endast ärisaladust, mille avalikustamine annaks turul tegutsevatele konkurentidele võimaluse mõista ja kasutada pakkuja poolt kasutuses olevaid tehnilisi lahendusi ja mõista pakkuja kulustruktuuri (nt seadmete ja masinapargiga seonduvaid kulusid).

Kasutatavad masinad ja seadmed annavad kogumis ning üksikosade kokkupanuse pakkujale eelise läbi optimeeritud tööprotsesside ning tehniliste lahenduste, millest tulenevalt on antud teabel oluline kaubanduslik väärtus. Kõnealuse teabe avalikustamisel kaotab pakkuja olemasoleva konkurentsieelise. Teabe salastatus võimaldab ettevõttel oma tegevusega kasumit teenida ning on oluline pakkuja konkurentsivõime, teadus- ja arendustegevuse ning innovaatilisuse saavutamiseks ja hoidmiseks.

Vastavat teavet ei ole avalikustatud ning see informatsioon ei ole kergesti kättesaadav. Kuigi mingis ulatuses saavad konkurendid ilmselt seda teavet hankida (nt pakkuja tegevuse jälgimise kaudu), on see aja- ja ressursimahukas ning lõpptulemus on paratamatult lünklik. Teabe täies mahus avalikuks tulek suurendab seega konkurentide teadmisi pakkuja tegevuse kohta, mida nad ise ei saaks.

2. Pakkujaga seotud vastutavad isikud, nimed, oskused ja kvalifikatsioon

Ettevõtja keskseks väärtuseks ja konkurentsieelist pakkuvaks osaks on oskusteave, mis tuleneb töötajate ning vastutavate isikute isikuomadustest ja kvalifikatsioonist. Pakkuja on pikki aastaid majanduslikult ja sisuliselt panustanud eelmainitud oskusteabe omandamisse, arendamisse ja rakendamisse ning on seetõttu läbi intellektuaalse kapitali ja isikute suurendanud oma konkurentsivõimet ja investeeringute tulusust. Eelneva parema rakendamise tagamiseks on vajalik piirata juurdepääsu pakkuja jaoks väärtuslikele teadmistele, mis ei ole üldteada, et pakkuja saaks teenida nende pealt tulu ning kanda saadav kasu edasi tellijale nii käesolevas kui tulevastes hangetes. Lisaks konkreetsetele töötajatele on oluline lugeda konfidentsiaalseks ka pakkuja organisatsiooni sisemist struktuuri.

Vastava teabe avaldamine konkurentidele ei võimalda pakkujal antud investeeringust täiel määral kasu saada ning selle tõhusust tagada ning suurendab oluliselt vastutavate isikute kaotamise riske (eelkõige konkurentidele). Isikute salastatus võimaldab seega vältida olukorda, kus pakkuja konkurendid saaksid läbi isikute enda juurde värbamise (sh läbi ebaausa konkurentsi EKTÄKS § 3 lg 2 p 2 ja § 5 tähenduses) halvendada või muuta võimatuks edasistel hangetel osalemise.

Teabe konfidentsiaalsus võimaldab ettevõttel oma tegevusega kasumit teenida ning on oluline pakkuja konkurentsivõime ning teadus- ja arendustegevuse ning innovaatilisuse jaoks. Sellist teavet tuleb käsitada ärisaladusena, sest selle omandamine, kasutamine või avalikustamine kahjustab pakkuja huve, kuna kahjustab ta teaduslikku ja tehnilist potentsiaali, ärilisi- ja finantshuve, strateegilist positsiooni ja konkurentsivõimet. Isegi kui konkurendil õnnestub aja jooksul teada saada pakkujaga seotud vastutavate isikute nimed, puudub tal sellegipoolest terviklik ülevaade vastavate isikute oskustest ja kvalifikatsioonist.

3. Tööde teostamise kava ja tehnoloogiliste lahenduste kirjeldus

Tööde teostamise kava ja tehnoloogiliste lahenduste kirjeldus võimaldab pakkujal täita konkreetset ülesannet või käitada seadet/protsessi millegi tegemisel. Läbi tööde teostamise kava ja tehnoloogiliste lahenduste kirjelduse tekib oluline majanduslik mõju pakkujale, mis väljendub kauba kvaliteedis, väärtuses, hinnas ja kulude vähenemises ning muudes kasulikes mõjudes tootmis- ja turustamisprotsessidele. Tegemist on ettevõttespetsiifilise teabega, mis on tekkinud tegevusaja jooksul omandatud kogemuste ja oskustega ning mille avaldamine tekitaks konkurendile majandusliku eelise, võimaldades teadlikult kasutada (kopeerida) samu lahendusi, kuid panustamata intellektuaalselt nende loomisse. Antud alapunkti sisu eesmärk on kaitsta ideid, mis pakuvad ettevõttele konkurentsieelist.

Konkreetses kava ja tehnoloogilise lahendusega kaasnev efektiivsuse tõstmine annab pakkujale võimaluse osutada klientidele võimalikult kuluefektiivset ja head teenust üksnes niikaua, kui tehnoloogiline lahendus ei ole konkurentidele kättesaadav. Sellist teavet võivad konkurendid kasutada aga eesmärgil, et töötada välja teenuseid ja pakkuda konkurentsi viisil, mis kahjustab ärisaladuse omaja ärihuve.

4. Lepingud kolmandate isikutega

Lepingud kolmandate isikutega (nt liisingilepingud, vara omandamise lepingud, hoolduslepingud jne, samuti eelnimetatud lepingute eellepingud) on pakkuja jaoks olulised majanduslikud faktorid, ilma milleta ei ole võimalik toodet/teenust piisaval määral pakkuda. Antud teave on esiteks juba eelduslikult kaetud konfidentsiaalsuskohustusega, mille avaldamine tooks pakkujale kaasa majandusliku kahju. Paljud lepingud sisaldavad kohustust hoida neid konfidentsiaalsena, mistõttu tooks vastava teabe õigustamatu avaldamine kaasa pakkujapoolse lepingurikkumise (potentsiaalne lepingu rikkumise nõue ja leppetrahvinõue).

Lisaks loetakse andmeid tarneallikate, klientide ja edasimüüjate kohta juba olemuslikult ärisaladuseks.

Sellise teabe avaldamine võimaldab konkurentidel sõlmida lepinguid, mille sisu on mõjutatud antud teabest ning seeläbi kahjustada ja muuta pakkuja positsiooni turul. Teades lepinguid ja lepinguväliseid suhteid kolmandate isikutega ning nende sisu ja väärtust, on konkurendid

eelisseisundis omapoolsete pakkumuste kujundamisel ja tegemisel.⁵ Samuti esineb oht, et konkurendid kasutavad vastavat teavet ära tulevastses hangetes.

5. Alltöövõtjad

Lepinguliste partnerite ja alltöövõtjatega seonduv teave on pakkuja jaoks oluline majandusliku tähtsusega teave, mille avaldamine võimaldab konkurentidel pakkuja tööd takistada, samade allhankijatega sarnastel tingimustel lepinguid sõlmida ja muuta turuolukorda viisil, et kahjustuks pakkuja positsioon seoses võimalike alltöövõtjatest sõltuvate teenuste osutamisega. Tekkida võib olukord, kus pakkujal ei ole tulevikus võimalik toodet/teenust enam piisaval määral pakkuda, kuna konkurent sõlmib järgmises hankes sama alltöövõtjaga alltöövõtulepingu või teeb temaga lepingu sellise mahu peale, mis välistab teistele isikutele teenuse osutamise hanke jaoks vajalikus mahus.

Antud teave on juba eelduslikult kaetud konfidentsiaalsuskohustusega, mille avaldamine tooks pakkujale kaasa majandusliku kahju (tavapäraselt loetakse ärisaladuseks andmeid tarneallikate, klientide ja edasimüüjate kohta). Teades lepinguid ja lepinguväliseid suhteid alltöövõtjatega ning nende sisu ja väärtust, on konkurendid tulevikus eelisseisundis omapoolsete pakkumuste kujundamisel ja tegemisel.⁶

6. Finantsinformatsioon ja näitajad

Finantsinformatsiooni avalikustamine on pakkujale majanduslikult kahjulik, kuna võimaldab konkurentidel teha järeldusi kasutatavate tööviiside ning töökorralduse ja ettevõtja kulustruktuuri kohta. Seeläbi saab teavet tööprotsesside kasumlikkuse kohta ning finantsvahendite osas, samuti teenuse osutamise kulude kulukomponentide kohta (nt käive valdkondade lõikes, valdkonna töötajate keskmine palk, kütusekulu jne). Pakkuja finantsinformatsiooni ja näitajate teadmine võimaldab konkurentidel teha pakkuja tõhusust kahjustavaid otsuseid ning kavandada sellest tulenevalt oma käitumist, samuti hinnata ümber konkurentsiolukorda ja oma turupositsiooni.

Tavapraktikas loetakse ärisaladuseks teavet kulude hindamise metoodika, ostu-müügi mahtude, turuosade ning kulu- ja hinnastruktuuride kohta, so need on juba eelduslikult ärisaladuseks. Eelnevast nähtuvalt on finantsinformatsiooni ja näitajate puhul tegemist juba eelduslikult ärisaladusega, mis võib pakkuja huve kahjustada. Tundlikuks finantsinformatsiooniks tuleb lisaks ettevõttespetsiifilistele finantsnäitajatele lugeda muu hulgas ka krediitkaardinumbrid, krediidiiretinguid, kontojääki ja muid rahalisi andmeid pakkuja kohta, mida kasutatakse arveldamisel, krediidi hinnangus, laenu tehingutes ja muudes finantstegevustes ning mis pole avalikult kättesaadavad.

⁵ Riigikohtu kriminaalkolleegiumi kohtuotsus nr. 3-1-1-46-09 <https://rikos.rik.ee/?asjaNr=3-1-1-46-09>

⁶ Riigikohtu kriminaalkolleegiumi kohtuotsus nr. 3-1-1-46-09 <https://rikos.rik.ee/?asjaNr=3-1-1-46-09>